

Anayasa İçin Katılımcı Bir Süreç Neden Gerekli ?

Var olan anayasamızın değişmesi üzerine genel bir uzlaşma var. Ancak bugüne kadar yapılan çalışmalar, müzakereler özgürlükçü, demokratik bir anayasa ile sonuçlanmadı. Anayasa yapımı bir kez daha gündeme geldiği zaman, sivil toplum olarak katılımcı bir süreç üzerinde ısrar etmez, katılımcılık, kapsayıcılık ve şeffaflık üzerinde ısrar etmezsek, taleplerimizi, uzlaşımımızı yansıtan bir anayasada söz sahibi olma fırsatını kaçırmış olacağız. Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak tüm siyasileri katılımcı anayasa yapım sürecinin işletilmesi için ikna etmeliyiz.

Çalıştaylardaki amacımız, uluslararası düzeyde genel kabul gören ilkeler ve kendi

Sivil Toplum'un Katılımcı Anayasa Yol Haritası

Çalışma Yöntemi

- Çalıştaylar uluslararası iyi uygulamalar çerçevesinde belirlenen ve aşağıda listelenen ilkeler etrafında 5 ayrı grup olarak yürütülecek.
- Her bir grup kendi başlığı altında görüşecek.
- Görüşmeler sonucunda çıkan somut öneriler, gün bitiminde tüm grupların bir araya geldiği kapanış oturumunda sunulacak.
- Denge ve Denetleme Ağı sekretaryası tüm sunumlar üzerinden yol haritasını kaleme alacak.
- Taslak yol haritası tüm katılımcılara gönderilerek görüşleri alınacak.
- Görüş ve öneriler doğrultusunda hazırlanan metin, karar vericiler, kanaat önderleri ve medya temsilcileri ile paylaşarak, sosyal medyada yaygınlaştırılarak uygulanması için çalışmalar yapılacaktır.
- 17 Ocak 2015 tarihinde Ankara'da düzenlenecek olan çalıştayın aynısı 20 Aralık 2014 tarihinde İstanbul'da düzenlendi. Elde edilen veriler, hazırlanacak olan yol haritasına eklenecek.

Hangi Örgüt Hangi Çalıştay'da Olacak?

Katılımcı Örgütler olarak;

- Aşağıdaki çalıştay konu başlıklarından birinci ve ikinci tercihinizi en geç **12 Ocak 2015 , Pazartesi günü 15.00'e** kadar Sena Melemez senamelemez@sabanciuniv.edu ve Cemile Sertkaya cemiles@sabanciuniv.edu adresine ulaştırmanızı rica ediyoruz.

- Bir çalıştayda yığılma ve sayı fazlası olması durumunda ve/ya tercihte bulunulmaması durumunda, eşit temsil ve çeşitlilik gözetilerek çalıştaylara dağıtım yapılacaktır. Amacımız, her çalıştayda farklı seslerin temsil edilerek, görüşlerde çeşitliliği sağlamak olacaktır.

Çalıştayda Kullanılacak Kaynak Metinler

Çalıştaylara hazırlıklı gelmek isteyen örgütlerin talebi üzerine, katılımcılık ve anayasa sürecinde uygulamalarına ilişkin kısa bir

bilgi notu hazırlandı. Bilgi notu ek olarak gönderilmekte. Aynı zamanda, bir önceki anayasa sürecini katılımçılık ve şeffaflık açısından ele alan bir izleme raporuna da <http://birarada.org/kategori/yayinlarimiz> Yeni Anayasa Yapım Sürecinde Şeffaflık ve Katılım İzleme Raporu başlığından ulaşabilirsiniz.

ÇALIŞTAY BAŞLIKLARI

A. Şeffaflık Çalıştayı

Şeffaflık katılım süreçlerinin olmazsa olmazı. Farklı tanımları olmasına rağmen kısaca “ karar alma süreçleri, kurumlar ve bilgiler açık ve görünür olduğunda; alınan kararlardan etkileneceklerin bilgiye erişimi sağlandığında ve yeterli bilgi kamuoyu tarafından ulaşılabilir, anlaşılabilir ve izlenebilir olduğunda yönetim ve süreçler” olarak tanımlanabilir.

Bu tanımdan ve gerek geçen anayasa süreci gerekse de daha önceki deneyimlerimizi de göz önünde bulundurarak:

- Görüş verme ve Komisyon’un müzakere süreci de dahil olmak üzere geçen dönem Anayasa sürecinde yeterli ve düzenli bilgiye sahip oluyor muydunuz?
- Süreç ve içerik açısından o dönemdeki iyi uygulamalar nelerdi, iyileştirilmesi gereken alanlar nelerdir?
- Önümüzdeki dönemde anayasa yapım sürecinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi için araç, yöntem ve mekanizmalar neler olmalıdır?

B. Kapsayıcılık Çalıştayı

Kapsayıcılık, toplumda birbirinden farklı kesimlerin görüşlerini yansıtacak bir şekilde katılım sürecinin planlanmasıdır. Bunun için de süreci planlayanların farklı kesimleri dahil etmeyi göz etmeleri, katılımcı sürecin meşruiyeti açısından gereklidir.

- Kapsayıcılık size ne ifade ediyor? Bugüne kadar görüş verdiğiniz, katıldığınız süreçlerde kapsayıcılığın sağlandığını düşünüyor musunuz?
- Toplumun farklı kesimlerinin dahil edildiği katılım sürecinin getireceği yarar ne olacaktır?
- Önümüzdeki dönemde anayasa yapım sürecinde kapsayıcılığın sağlanması için ne tür süreçler, mekanizmalar işletilmelidir?

C. Katılım İçeriğinin Çerçevesinin Belirlenmesi ve Planlama Çalıştayı

Yasa yapım süreci ve dili teknik ve karmaşıktır. Katılım bu süreçte farklı gereksinimlerin yansımaları da taşıdığı için, süreci götüren tarafların içerik, yöntem ve planlama açısından gerekli hazırlığı yapması gereklidir. Bu tür bir hazırlığın olmadığı süreçler sonunda beklenen hedeflere ulaşılması mümkün olmayacaktır.

- Sivil toplum örgütleri olarak görüş verdiğiniz süreçlerin kapsamı ve içeriğine ilişkin yeterli bilgiye sahip miydiniz?
- Sürece katılmanızı kolaylaştıracak araç ve bilgiler (örneğin yönlendirici sorular ve/ya süreç hakkında kapsamlı bilgi sağlayan metinler gibi) sağlandı mı?
- Önümüzdeki dönemde anayasa yapım sürecinde sivil toplum için bu kapsamda kolaylaştırıcı araç ve yöntemler nelerdir?

D. Katılım Sürecinde Özgür ve Elverişli Ortamların Sağlanması Çalıştayı

Katılım sürecine dahil olacak tarafların görüşlerini açık bir şekilde ifade etmelerini sağlayacak özgür ve elverişli ortamların sağlanması gereklidir. Özgürlüğün olmadığı ortamlarda özellikle örgütlü olmayan vatandaşların katılım sürecine dahil olmaları güçleşmektedir. Halbuki katılım sürecini yürütenlerin en önemli görevlerinden biri, farklı kesimlerin katılımlarını sağlamak için azami çabayı sarf etmek olmalıdır.

- Önümüzdeki dönemde anayasa yapım sürecinde özgür bir şekilde görüş verilmesini sağlamak için ne tür önlemler alınmalıdır? Özellikle örgütlü olmayan vatandaşların katılımını sağlamak için karar verici ve sivil toplum üzerine düşen sorumluluklar nelerdir?

Farklı çevrelerin katıldığı süreçlerde farklı gereksinimler de ortaya çıkmakta. Anayasa gibi toplumun her kesimini ilgilendiren metinler söz konusu olduğunda mümkün olan en geniş katılımı sağlamak için bu farklı gereksinimleri gözeterek mekanizma ve araçlar üretilmeli.

- Önümüzdeki dönemde anayasa yapım süreci başta olmak üzere farklı kesimlerin görüşlerini vermeleri için elverişli ortamların oluşturulduğunu düşünüyor musunuz? Elverişli ortamların koşulları, unsurları ne olmalıdır? Özellikle yeterince temsil edilmeyen toplum kesimlerinin anayasa sürecine dahil edilmesi için araçlar, mekanizmalar nelerdir?

E. Geri Bildirim ve Zamanındalık Çalıştayı

Katılım süreçlerindeki katılımcıların verdikleri öneri ve görüşlerin nasıl kullanıldığını, kullanılmadıysa neden kullanılmadığına ilişkin verilecek bir geri bildirim katılım sürecinin yapmış olmak için yapılmadığını gösteren önemli ilkelerden biridir. Karar verici tarafının katılım sürecindeki önemli sorumluluklarından biri de bir sonraki süreç için katılımı özendirme olduğundan, verilecek her türlü geri bildirim bunun sağlanmasında önemli rol oynayacaktır.

- Bugüne kadar katıldığınız süreçlerde herhangi bir geri bildirimde bulunuldu mu? Görüşlerinizin nasıl kullanıldığına ilişkin sizlere geri bildirim verildi mi? Geri bildirim sizler için ne tür bir önem taşımakta?
- Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun uzlaştığı maddeleri göz önünde bulundurduğunuzda verdiğiniz görüşlerin müzakere süreci ve sonuçlara yansıdığını düşünüyor musunuz?
- Anayasa yapım sürecinde ne tür bir geri bildirim süreci ve mekanizması işletilmeli, somut önerileriniz nelerdir?

Zamanındalık, katılım sürecine hazırlık aşamasının en önemli ilkelerinden biri olduğu için, yeterli zaman tanınmış olması katılım sürecinde yararlı bilginin sağlanmasında önemli bir ilkedir. Kısaca, görüş verecek olan tarafa hazırlanması için yeterli olan zamanın tanınması olarak tanımlanabilir. Özellikle geniş kapsamlı yasal değişiklikler için hazırlık süresi katılımcıların kaynakları, içerikli görüşlerin hazırlanmasını sağlayacak şekilde planlanmalıdır. Zamanındalık ilkesinde belirleyici olan bir diğer etken ise yasa yapım sürecinde yeterli görüş alma ve hızlı karar verme dengesinin de gözetilmesidir.

- Geçen anayasa yapım sürecini ve parçası olduğunuz diğer katılımcı süreçleri göz önünde bulundurduğunuzda hazırlık için yeteri kadar zaman tanındı mı? Bu süre ne olmalı? Bu süreye neden gereksinim duyuyorsunuz?

Katılımcı Anayasa Yol Haritası Çalıştayı

17 Ocak 2015, Cumartesi

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Cebeci Kampüsü

Fakülteler Mh., Cemal Gürsel Caddesi, No: 58, Cebeci Kampüsü, Cebeci/Ankara

10:00 Hoşgeldiniz, *Dr.Süleyman Basa, İnternet Medya ve Bilişim Federasyonu, Denge ve Denetleme Ağı*
Anayasa'nın Katılımcı Olması Neden Gerekli? Yrd. Doç. Dr. Levent Korkut, STGM, Denge ve Denetleme Ağı
Anayasa Bizi Nasıl Kavuşturacak? Berrin Sönmez, Başkent Kadın Platformu, Denge ve Denetleme Ağı

10:30 Çalıştaylara Geçiş

Şeffaflık

Kapsayıcılık

Katılım
İçeriğinin
Çerçevesinin
Belirlenmesi
& Planlama

Özgür ve
elverişli
Ortamların
Sağlanması

Geri Bildirim
&
Zamanındalık

16:00 Çalıştay sonuçlarının Tüm Gruplarla Paylaşımı

17:00 Kapanış